

I. НЯКОИ ОБЩИ СЪОБРАЖЕНИЯ

1. За голямото политическо значение на връзките на Народна република България с Ангола, Етиопия, Мозамбик и НДР Йемен.

От политическа гледна точка разширяването и задълбочаването на връзките на Народна република България с посочените развиващи се страни заема особено място. Това е най-действеното средство за реален принос в укрепването на съюза на социализма с националноосвободителното движение, за усилване на антиимпериалистическия потенциал на тези важни освободили се страни, за утвърждаване на тяхната социалистическа ориентация, и с това – за създаване на непосредствен резерв за разширяване на световната социалистическа система.

Най-вероятната насока на развитието на Ангола, Етиопия, Мозамбик и НДР Йемен е създаването на народно-демократическа власт при хегемония на радикалните политически сили, ръководещи се в своята практическа дейност главно от марксистко-ленинската теория, а не от националистическо-религиозни възгледи. Можем да очакваме, че такава власт в известна степен ще изпълнява функциите на диктатура на пролетариата. Разбира се, ние отчитаме, че всички тези държави са в началото на процеса на дълбокото преобразуване на обществото и не могат да се изключат регресивни обрати.

Обстановката в развиващите се страни днес е особено сложна и особено противоречива, задълбочава се диференциацията между тях в политическата област,

естествено не само в политическата, също в другите области на обществения живот.

Не се оказва устойчив "центристкия" насърбаасистки модел на развитие, който доведе до възникване на политически режими със социална опора в дребната буржазия от града и селото, в държавния апарат и, до известна степен, в неосъзналия все още своите класови интереси и историческа роля пролетариат. В идеологическо отношение тези режими, въпреки известната еволюция, се придържат към една своеобразна смесица от социалистически, националистически и религиозни възгледи.

Една от възможните насоки на еволюцията на тези режими вече беше представена от "десния вариант", какъвто е случаят с Египет, т.е. буржоазно прераждане върху държавно-капиталистическа основа.

Особено значение в сегашната обстановка придобива включването на тези страни в социалистическата система на световното стопанство. Ето защо въвличането на посочените развиващи се страни в международното социалистическо разделение на труда се превръща в една от най-актуалните задачи на външната политика на Народна република България.

Трябва да съдействуваме активно на този процес, да подпомагаме политическите сили, които действително се стремят към изграждане на истинско социалистическо общество, за преодоляване на разбирането за социализма като крупен държавен сектор и кооперирано селско стопанство при запазване не само на дребната, но и на средната буржазия в града и селото, да съдействуваме на тези сили

да застанат на марксистко-ленински идейни и политически позиции. Обнадеждаващи примери в това отношение имаме.

2. За голямото значение на икономическите връзки със страните, за които са изготвени програмите.

Особено актуален става въпросът за икономическите отношения с Ангола, Мозамбик, Етиопия, Нигерия, за тяхното място и роля във външнoикономическите връзки на Народна република България, по-специално за задоволяване на някои потребности на народното стопанство, което в най-голяма степен определя задачите и направленията на сътрудничеството

Първо, тези страни са източник на промишлени суровини и продоволствени стоки, с които нашето стопанство се снабдява чрез внос.

Второ, те са купувачи на машиностроителна и друга промишлена продукция.

Трето, заплащането на вноса от тези страни е сравнително по-малко труден въпрос за България, доколкото може да става чрез износ на такива стоки и услуги, като специално имущество, комплектни обекти и други.

Също — което е много важно — сътрудничеството с тези страни ще поражда допълнителен импулс за социалистическата икономическа интеграция, доколкото то ще изисква по-тясна координация на усилията на социалистическите страни на многостранна основа, постигане на съгласуваност на действията в рамките на СИВ.

Отчитайки конкретно възможностите за разширяване и задълбочаване на икономическите връзки с тези развиващи се страни, техният относителен дял във външнотърговския

оборот на Народна република България трябва да нарасне значително до 1990 и 2000-та година, като се държи сметка за първостепенното и решаващо значение на икономическата интеграция със страните - членки на СИВ, в това число и с нашата страна за социалистическото строителство.

3. Ефективността на връзките и сътрудничеството с Ангола, Мозамбик, Нигерия, Етиопия, НДР Йемен.

Безспорно това е следващият особено важен въпрос, на който ние следва да отделим специално внимание, обсъждайки програмите.

Основни направления на вноса примерно следва да бъдат: дефицитните за нашето стопанство видове минерални и растителни суровини, както и продукти на тяхната първична преработка; доставката на продукти на тропическото земеделие, на тропически и субтропически суровини и продукти; промишлените стоки, при които развиващите се страни имат конкурентни предимства пред развитите капиталистически държави.

Главни цели на сътрудничеството в областта на износа трябва да бъдат: създаване на производства, които да съдействуват както за задоволяване на народостопанските потребности на България, така и за развитие на освободените се страни, изграждане на сътрудничество на многостранна основа /България и другите държави от СИВ - развиващите се страни/. За водещо направление в оказването на съдействие чрез износа трябва да се счита създаването на условия за разгръщане в перспектива на икономическо и производствено коопериране.

Като ново перспективно направление в икономическото и научно-техническото сътрудничество на България с посочените развиващи се страни се очертават износът на патенти, лицензии, научно-техническа документация, консултанционни услуги. Перспективна насока е инвестирането в нашето машиностроене, с оглед чрез износа на негова продукция да се доставят суровини от развиващите се страни, включително разработване на находища на място на компенсационна основа.

Наред с новите, следва да се развиват и усъвършенствуват такива доказали своето голямо значение форми, като търговските споразумения и съдействието на България в изграждането на промишлени и селскостопански обекти.

Необходимо е да се активизира участието на наши организации в съвместни или смесени търговски и производствени компании, създавани на двустранна или многостранна основа с участието на другите държави от СИВ.

II. НЯКОИ ВЪПРОСИ И СЪОБРАЖЕНИЯ ОТ ПО-КОНКРЕТЕН ХАРАКТЕР

Някои от тези въпроси вероятно са решени и имат отговор, но този отговор липсва в текста на самите програми.

1. Връзката на комплексните програми с плана за социално-икономическо развитие на Народна република България, както и отражението на мероприятията и дейностите, предвидени в програмите, върху изпълнението на плана.

2. Въпросът за финансирането на задачите, предвидени в комплексните програми, източниците на финансирането на инвестиционните мероприятия, предимствата за нашата страна от начина на решаване на проблемите в тази област.

3. Също така - въпросът за осигуряването на изпълнението на задачите, поставени в програмите, с материални ресурси, какви са предимствата за нашата страна. Или, другояче казано, въпросът за вътрешната база и вътрешния тип на настъплението, направленията и целите на което чертаят програмите до 1990 година.

4. Би трябвало да намери своето място и проблемът за географските разстояния и ролята на транспорта, каква е нашата сметка в това отношение.

5. На редица места задачите са формулирани прекомерно директивно - например, еди кой си показател за износа или вноса "да бъде" /вж. във всички програми раздела за стокообмена/. Това са показатели, под които ние като държава сме сложили своя подпис и в този смисъл изразите са

понятни. Но когато става дума за кравеферма с 500 крави, или лозе с 1000/хиляда/ декара, или овощна градина с 1000 /хиляда/ декара, при това след няколко години, би следвало освен строго фиксирания, договорен между нас и съответната страна показател, да има постановка за известна гъвкавост – ако в последния момент поставят въпроса за увеличаване на декарите на лозето или овощната градина от хиляда на хиляда и сто декара и това се окаже възможно и изгодно за нас?

Изобщо във формулировките би следвало да се откrexне вратата за приемлива и изгодна за нас гъвкавост.

6. Би следвало по-пряко да се посочи връзката на мероприятията и дейностите, предвидени в програмите, с международната специализация на българския национален стопански комплекс.

7. Явно недостатъчно е казаното в програмите за трудностите, които ще срещнем по пътя на тяхното изпълнение, за сложността на приспособяването към нови за нас страни и пазари, за необходимостта от вариантност и маневреност в подхода към решаването на всяка конкретна задача, за осигуряване на условия за нейното решаване и при възникване на непредвидени трудности.

8. Две допълнения към задачите, които ще решаваме с изпълнението на комплексните програми:

а/ Да съдействуваме с политико-дипломатически средства за повишаване ролята на Ангола, Мозамбик, Етиопия и НДР Йемен в Организацията за африканско единство и движението на необвързаните страни.

72

6/ Да осъществяваме с представители на тези страни на двустранна основа съвместни научно-теоретични и научно-популярни разработки на основни проблеми на развитието на революционния процес в условията на политиката със социалистическа ориентация.